

TVRDOŠÍN

Orgán MsV KSS, MsNV

JUN 1986

Túžba po mieri stále umocňovaná

Keď rok 1985 bol vyhlásený Organizáciou spojených národov za Medzinárodný rok dieťaťa, celé ľudstvo si uvedomilo, že je potrebné postarať sa o to, aby všetky deti na svete mali možnosť žiť. Žiť tak, aby boli nasýtené, mohli sa hrať a učiť, aby prežívali šťastné detstvo bez vojen.

Po tomto významnom roku bol terajší rok - 1986 vyhlásený za Medzinárodný rok mieru. Tieto dva roky na seba v skutočnosti nadväzujú. Veď deti môžu žiť, hrať sa a učiť len v mieri. Túžba po mieri neustále umocňovaná hlasmi pokrokových mieromilovných ľudí na celom svete sa ešte nedosiahla, lebo je stále mnoho tých, ktorí hrozia jadrovou vojnou, militarizáciou kozmu, zbrojením

a vyostrujú napätie v medzinárodných vzťahoch. Pre to musí sila mierových iniciatív mocieť v mene ľudskosti, pokoja, šťastia a radostného života

na našej belasej planéte. Naše etapy, konanie a činy nech sú najkrajšou ozvenou mieru.

Štefan Klimčík
riaditeľ ZŠ

*Vytúžený mier,
medzi deti mier!
Mier do všetkých kútov zeme
keď sa s tebou radujeme,
polievame ako kvietka,
čo má radosť každé dieťa,
vytúžený mier,
medzi deti mier!*

Parol Štefánik

Práce sa netreba báť

Dnes už poľnohospodári na zázraky neveria, pretože bohatú úrodu a dobré výsledky sa môžu dosiahnuť iba poctivou a statočnou prácou. Z nej sa rodí hrdinstvo ľudí - poctivá práca, ktorá je zdrojom úspechov pracovných kolektívov. Dôkazom toho je čínorodá práca Miroslava Balúna, mladého 27 ročného človeka, pracovníka, ktorý vedie svoj kolektív v živočíšnej výrobe k stále lepším výsledkom. Za úspechy, ktoré dosiahol sa ocitol na tabuli cti v Galérii najlepších v meste.

Na JRD začal pracovať od roku 1976 ako traktorista, absolvoval kurz kom-

bajnistu, na ktorom pracoval dve sezóny. Po absolvovaní vojenskej prezenčnej služby sa vrátil k svojej práci na JRD. Po roku práce so strojmi ho zlákala práca v živočíšnej výrobe, kde začal pracovať ako ošetrovateľ hovädzieho dobytku. Táto práca sa mu páči, je jeho koníčkom, čo svedčí o tom, že ju vykonáva s láskou dodnes.

Naše družstvo hospodári v zložitých horských a podhorských podmienkach. Napriek tomu dosahujú dobré výsledky.

Som presvedčená, že takí poľnohospodári ako je Miroslav Balún, keď vynaložia svoje sily, um a schopnosti, zvládnu všetky náročné úlohy, ktoré ich čakajú. To, že je pred nimi veľa práce o tom netreba pochybovať. Verím, že naši poľnohospodári zvládnu vytúžené úlohy pre šťastie a blaho nás všetkých.

M.K.

**GALÉRIA
NAJLEPŠÍCH**

Zásobovanie pitnou vodou oblasť Medvedzie-Tvrdošín

Voda je najdôležitejšou zložkou životného prostredia, je podmienkou života vôbec. Čoraz v širšej oblasti sveta sa dostatok vody stáva zložitým problémom. Problém vody je aktuálny aj v našej republike. Nedostatok vody spôsobuje obmedzenie hospodárskeho a sociálneho rozvoja spoločnosti. Preto problematika získavania a racionálneho využívania vody, ale aj intenzívneho využívania existujúcich vodárenských zariadení a patričná starostlivosť o ne, sú veľmi dôležitou zložkou reprodukčného procesu vo vodnom hospodárstve. Zásobovanie vodou sa uskutočňuje uceleným systémom objektov a zariadení od zdroja vody cez jej úpravu, dopravu a akumuláciu až po rozvodnú sieť cez prípojky ku spotrebiteľom.

V našich podmienkach pre oblasť Tvrdošín - Medvedzie nie sú vytvorené podmienky pre kvalitné zabezpečenie obyvateľstva, čo sa najviac prejavuje pri poklese výdatnosti vodných zdrojov. Akumulačná komora je len jedna a to pre celé sídlisko Medvedzie, obec Medvedzie, Tvrdošín a Vladim. Nádrž má obsah 650 m³, čo je kumulácia cca 2 hodiny. Oblasť Krásna Hôrka je zásobovaná z prameňa Oravský Biely Potok. Podstatne sa situácia v zásobovaní pitnou vodou zlepší daním ďalšieho vodojemu do prevádzky, ktorý sa buduje na Medvedzí. Celkovú situáciu v zásobovaní doriešia ďalšie dva vodojemy, ktoré budú vybudované v oblasti Žiarca.

Veríme, že daním uvedených stavieb do užívania v tejto päťročnici sa situácia v zásobovaní pitnou vodou úplne dorieši, čo bude k spokojnosti všetkých občanov.

František Šubjak

K MEDZINÁRODNÉMU DNŮ DETÍ

Každoročne prvý jún je dňom, v ktorom si väčšmi ako inokedy pripomínáme budúcnosť tohto sveta - detí. V tomto období zvýšenie ošialu hrozby novej, tento raz nukleárnej vojny, je význam tohto dňa väčší ako hocikedy predtým. Ide o existenciu budúcnosti života, konkrétne o to, či pre deti tohto sveta pripravíme život na bohatej zelenej planéte, alebo či túto planétu zničíme a všetko sa začne odznova. Ide teda v prvom rade o deti. O naše deti, ale aj o všetky ostatné, lebo deti za to nemôžu, že nejaký superman vynašiel neutrónovú bombu a iný superman ňou hereckými gestami šermuje a hrozí ľudstvu. Nepochybujeme predsa, že v hlavách detí sa nerodia takéto myšlienky, ony chcú žiť, hrať sa, chcú prežiť čo najkrajšie detstvo a potom pekný, plodný a pokojný život. Ony z rozprávok vedia, že dobro vždy víťazí nad zlom a vôbec nechápu existenciu ľudí, už nie rozprávkových šarkanov, ktorí programovo pripravujú zničenie všetkého krásneho.

Medzinárodný deň detí je teda dňom boja za záchranu života. Preto o to násvojčivejšia je naša úloha - v prvom rade úloha

školy ukazovať im, kde sú istoty našej a teda v prvom rade ich budúcnosti. Treba im ukazovať tú svetlejšiu časť zeme, kde ľudia robia všetko, aby aj naďalej vládol na našej matičke zemi pokoj a mier. Na to nestačia len slová, najlepším presvedčaním sú príklady. Príklad rodičov, učiteľa, každého jedného z nás. Významným pomocníkom pri výchove môže byť kniha. Treba pre deti, pre ich budúcnosť urobiť všetko. Sú to naše deti, o ktoré sa tak často trasieme. Nuž v prvom rade ich správne vedme, vtlačajme im do budúcnosti odvahu a chuť byť smelým, ale aj povinnosť disciplinovanosti a odrie-

kania, aby boli pripravené vkročiť do života a začať samostatne konať. Nezľavujme z ich povinností, aby z nich neboli väčší ľudia, ale ľudia smelých srdc, otvorených hláv a zdravých svalov. Urobme všetko pre naše deti-tak ako to hovoria slová Pavla Koyša: "V živote veľa plánujeme, niektoré plány zameškáme, ale ich dobehneme, no nikdy nedobehneme čo sme nestačili, čo sme neurobili pre deti".

Vedme deti k tomu, že na svete je mnoho detí, ktoré ešte dnes v rozvitej civilizácii zomierajú od hladu.

M. Balažecová

Mladí odborníci pro lesné hospodárstvo

Rozvoj priemyslu a poľnohospodárstva postupne odčerpáva pracovné sily z lesného hospodárstva. Avšak to je naše najväčšie prírodné bohatstvo, ktoré zverila socialistická spoločnosť lesnému hospodárovi do rúk, potrebuje múdre hospodárenie. Najmä v dnešnej dobe, kedy si uvedomujeme hodnotu lesa nielen cez množstvo dreva, ale najmä pre jeho nenahraditeľný prínos v ochrane a tvorbe životného prostredia. A tak v spolupráci s Ústavom pre výchovu a vzdelávanie pracovníkov lesného a vodného hospodárstva SSR vo Zvolene a podnikového riaditeľstva Severoslovenských štátnych lesov v Žiline za výdatnej pomoci okresných straníckych a hospodárskych orgánov a MsNV v Tvrdošíne vzniklo 1.9.1984 Stredné odborné učilište lesnícke v Tvrdošíne.

Vyučovanie sa začalo realizovať v priestoroch SPŠ. Domov mládeže bol zriadený v ubytovni Pozemných stavieb za necelý jeden mesiac za obrovskej iniciatívy všetkých pracovníkov učilišta. Postupne sa adoptovala jedáleň SPŠ na priestory pre teoretické vyučovanie, kde sme začali vyučovať v novembri

1985. Stredné odborné učilište zabezpečuje výučbu v prioritnom učebnom odbore Mechanizátor lesnej výroby. Dĺžka štúdia je 3 roky a 4 mesiace. Žiaci majú zdarma stravu, ubytovanie, pracovné oblečenie. Mesačne dostávajú vreckové v rozpätí 90-200 Kčs a hradíme im aj cestovné až 4x v mesiaci. V rámci štúdia môžu žiaci zložiť poľovnícke skúšky a získať vodičský preukaz skupiny A+T. Na štúdium sú prijímaní telesna a duševne zdraví chlapci, ktorí úspešne ukončili 8.ročník ZŠ. Profesia kvalifikovaného lesného robotníka je veľmi náročná a rôznorodá. V učilišti sa žiaci naučia ovládať a získajú oprávnenie na prácu s lesným kolesovým traktorom, univerzálnym kolesovým traktorom a s lanovými systémami pre zber semien z vysokých stromov. Absolvujú výcvik na ovládanie hydraulického ruky na nakladanie dreva, nižšiu rádiotelegrafnú skúšku a na najmodernejšej drobnej lesnej mechanizácii sa naučia pracovať s motorovou pílou, krovinnorezom, jamkovačom a mechanizmami pre lesné škôlky.

V súčasnosti študuje na učilišti 87 žiakov v prvom a druhom ročníku z deviatich okresov Stredoslovenského kraja. V novom školskom roku

1986/87 bude prijatých 43 žiakov, čím sa stane učilište plne organizované. Pristúpili sme k adaptácii priestorov pre dielenské vyučovanie v dielňach lesnej správy Trstená a na konci 8. päťročnice plánujeme s výstavbou nových objektov učilišta. Výdatnú pomoc nám poskytuje podnikové riaditeľstvo Severoslovenských štátnych lesov v Žiline, ktoré na mimoškolskú činnosť poskytlo 80 tisíc Kčs. Žiaci sa aktívne zapájajú do práce na pomoc lesnému hospodárstvu, starajú sa o životné prostredie a okolie domova mládeže, svojpomocne si vystavili ihrisko a pomáhajú i pri úprave sídliska a mesta, čo spolu predstavuje skoro 4 000 brigádnických hodín. Hlavné smery hospodárskeho a sociálneho rozvoja ČSSR, ktoré prerokoval a sňhvalil XVII.zjazd KSČ, určujú ciele rozvoja lesného hospodárstva. I my chceme svojou prácou vychovávať statočných pracovníkov, schopných riešiť náročné úlohy rozvoja lesného hospodárstva v zmysle uznesení XVII. zjazdu strany.

Jozef Krajčí

Medailóniky z dejín Tvrdošína [4]

OKOLIE TVRDOŠÍNA ZA VEĽKOMORAVSKEJ RÍŠE. Pevnosť Tvrdošín mala iste význam aj za časov Veľkomoravskej ríše, ktorá mala styky s Povolím. V živote Metoda sa spomína: "... pohanské knieža, veľmi silné, ktoré sídlilo na Vislách, rúhalo sa kresťanom a znepokojovalo ich" Metod teda pôsobil v Povolí a Svätopluk tam víťazne bojoval, ba Povolie pripojil k svojej države. Pevnosť Tvrdoš-Ostražica bola východiskom za Svätoplukovej ríše a z jeho sídla-Nitry do Povolí. Preto môžeme s veľkou pravdepodobnosťou usudzovať, že to čo sa píše v živote Metoda k roku 870, sa vzťahuje aj na túto pevnosť: "Keď ho prijal knieža Svätopluk so všetkými Moravanmi, odovzdal mu všetky chrámy a ľudí na týchto hradoch". V blízkom okolí sú niektoré zaujímavé zemepisné názvy, ktoré poukazujú na túto dobu. Niekoľko kilometrov na severozápad od Nového Targu je obec Morawczina, akoby na prahu Veľkej Moravy. V údolí Čierneho Dunajca, neďaleko Oravíc je Tridňoviansky /Trzydniowianski/ vrch /1 758 m/. Tento názov mohli dať cyrilometodejskí učenci. Blízko vrchu je dolina Koscelanska, čo označuje nejaký sakrálny objekt v blízkosti. Nad Bielym Potokom je tiež typický názov Mních /1 107 m/. Tieto historické názvy majú svoj odraz aj v beletrii. Strýčko z Oravy napísal novielku "Cyril a Metod v Tvrdošíne".

/pokračovanie v budúcom čísle/

Záhradkárom

V minulom čísle sme si povedali o ošetrovaní a štepení ovocných stromov a bobulovín. A teraz niečo o ošetrovaní okrasných kríkov a cibulových kvetov. Mešiac máj bol tento rok na rast rastlín dobrý. Denné a nočné teploty priaznivo pôsobili na vývoj rastlín. Počas teplých dní sa v našich podmienkach v hojnom počte vyskytujú škodcovia a rôzne hubovité choroby. A preto je potrebné venovať zvýšenú pozornosť a starostlivosť ošetrovaniu šípových ruží. V júni môžeme ruže prihnojiť liadkom, dbať aby boli vždy okopané a bez buriny. Už v tomto období sú ruže na padnuté voškou zelenou, ktorá napáda mladé výhonky a saje z nich živiny. Je nutné započat s chemickým opatrením. Ruže postriekame 0,1 % Metationom, môžeme pridať 0,4 % Fundazol alebo 0,6 % Kuprikol proti múčnatke a škvrnitosti listov. Spomenutý prípravok má dobrý účinok aj proti švabluške ružovej. V okrasnej časti záhrady venujeme pozornosť aj tulipánom, ak sme ešte nezostrihovali kvetnú časť, spravíme to čím skôr. Jeden list necháme a ostatné odstránime. Tulipány vyberáme každý druhý rok, aby sa nám nevtiahli hlboko do zeme, čo vplýva na veľkosť kvetov. V úžitkovej časti záhrady je potrebné dodržiavať zeleninu bez buriny a často kypriť pôdu na hriadkach. Keď máme vysadené uhorky, venujeme veľkú pozornosť Pernospore uhorkovej. Je nutné prevádzkať preventívnu chemickú ochranu, kým nie je napadnutá rastlina pliesňou. Postrekovanie je potrebné prevádzkať vy-

sokotlakovou striekačkou tak, aby bola postriekaná spodná časť listu. Ak tak nespravíme, naša práca je málo účinná. Ošetrovanie uhoriek prevádzame Kuprikolom 0,4 % - 0,6 %, Neroxonom 0,4 %, Perozínom 0,5 %. Veľmi dobrá je aj skalica modrá v 0,5 % koncentrácii, ktorú treba pripravovať v nádobách z dreva alebo umelej hmoty. Pri aplikácii všetkých chemických prípravkov je potrebné dodržiavať hygienické a bezpečnostné opatrenia. Pri pestovaní vám prajem dobré úspechy.

Karol Hanulák

Pohybová aktivita detí

Všestranný a harmonický rozvoj osobnosti je prvoradou úlohou vo výchove detí predškolského veku. Neoddeliteľnou súčasťou je starostlivosť o telesný vývoj a rozvoj pohybových schopností. Správne uplatňovaná telesná výchova je zdrojom zdravia, pohyblivosti a šikovnosti detí. V našej MŠ sa snažíme o výchovu fyzicky zdatných a pohybovo aktívnych detí. Okrem každodenných ranných cvičení a zamestnaní z telesnej výchovy, zabezpečujeme všestrannú pohybovú aktivitu. Býva to formou sezónnych činností - sánkovanie, lyžovanie, zimné branné vychádzky, v lete letné branné vychádzky. Minulý rok sme sa so šestnástimi párnami zúčastnili nácvičku skladby "Rodičia a deti". Predchádzalo mu predspartakiádne cvičenie a nasledovať bude pospartakiádne cvičenie. V tomto nám pomáha spolupráca so SPŠ Tvrdošín a ich zväzarmovský oddiel. Pravidelne sa zúčastňujeme Behu víťazstva. S prípravou začíname hneď na jar, počas roka deti sledujeme a podporujeme ich bežecké schopnosti. Už tradične si naše deti odnášajú prvenstvá za umiestnenie. Prvýkrát sme sa tohto behu zúčastnili v roku 1984, kde sme získali I., II. a III. miesto. V roku 1985 to boli dve prvé miesta a jedno tretie. Rok 1986 bol pre nás najúspešnejší, kde sme získali dve prvé, jedno druhé a jedno tretie miesto. V tomto smere chceme deti aj naďalej viesť a podporovať ich snahu a túžbu po víťazstve a súťažení.

Alena Maruniaková

Prípravujeme

MsKS v Tvrdošíne pripravilo vo svojom zariadení kino Javor v mesiaci jún nasledovné programy:

- V piatok 6. júna 1986 o 10,00, 12,00 a 14,00 hod Vám ponúkame detské divadelné predstavenie s názvom KVET ŽIVOTA, v ktorom sa Vám predstavia herci z Bratislavy.
- V stredu 18. júna 1986 o 19,00 hod sa uskutoční vystúpenie skupiny MONA LÍZA so speváčkou MIRKOU BREZOVSKOU.
- V sobotu 21. júna 1986 o 19,00 hod Vás pozývame na koncertné vystúpenie súboru LINHA SINGERS, symfonického orchestra hlavného mesta Prahy.

TVRDOŠÍN: Noviny politického a štátneho vedenia mesta a zvodov na jeho území. Vydáva MsNV s MsKS Tvrdošín. Zodpovedný redaktor P. Koňuch. Red. rada: M. Kormaňáková, Ľ. Ondříková, O. Ficeková, M. Bajaníková. Vychádza jedenkrát mesačne. Počet výtlačkov: 1000. Tlač. DP pri MsNV Dolný Kubín. Povol. ONV č. 768/85-456/10-V-5